

*Strana svobodných
občanů*

Autor: Radim Lhoták

„Svoboda, odpovědnost, spravedlnost – to jsou hodnoty, které jsme se rozhodli společně hájit. Tedy vzhůru na to!“ prohlásil právě zvolený předseda Strany svobodných občanů Petr Mach a pokračoval: „Za nejcennější hodnoty, které chce podporovat a rozvíjet, považuje SSO svobodu jednotlivce, svobodnou vůli člověka, jeho schopnost odpovědně se rozhodovat a volit lepší variantu z více možných, lidskou kreativitu a iniciativu. Respekt ke svobodě pro Stranu svobodných občanů znamená respekt k tradičním hodnotám, toleranci etnickou i náboženskou. Za neodmyslitelnou součást ochrany svobody považují Svobodní ochranu vlastnictví.“

Na ustavujícím sněmu strany rovněž zazněla věta jejího předsedy: „Věřím, že ze všeho nejdůležitější jsou myšlenky. Vše ostatní je vedlejší.“ Nezbyvá než podotknout: Jedna věc je věřit v nějakou myšlenku, druhá věc je takovou myšlenku mít. Nelze se ubránit dojmu, že „spontánní dychtivost“ zakladatelů Strany svobodných občanů vytvořit jinou stranu, než jaké známe na naší politické scéně, je sice strhující ale myšlenky prostá. Otázka, zda ony strhující proudy a vlny nadšení nejsou prostředkem i cílem současně. Jak by jinak bylo možné chápat skutečnost, když lidé mluví o abstraktních a celou historickou éru lidstva skloňovaných pojmech svoboda, odpovědnost a spravedlnost, aniž by se těmito pojmy snažili dát jasný a redefinující obsah. Nebo snad současné strany propagují otroctví, proradnost a bezpráví? Nikoliv, skloňují tytéž pojmy, aniž by se zabývaly jejich faktickým naplněním, a přesto výsledkem jejich snažení je prohlubující se otroctví, proradnost mocných a bezpráví pustošící víru lidí v pravdu i spravedlnost na každém kroku.

Je asi naivní očekávat od dnešního politika, aby se zamyslel nad užívanými pojmy, natož aby zaujal kritické stanovisko k samotné podstatě systému, jemuž slouží. Politik moderní doby je služebníkem univerzálních principů liberální demokracie, není víc, než úředník státní administrativy, jenž dbá o provoz svého ministerstva a resortu tak, aby nic nevybočilo z předurčených kolejí a provoz po nich byl co možno hladký. Kdo by očekával od takového správce podstaty nějakou myšlenku? Tak například v pojmu liberální je obsaženo svobodný. Občan vpravdě liberálního státu je tudíž svobodný. Proto se nazvěme Stranou svobodných občanů, nejde přece o to svobodu dobývat, ale pouze ji chránit. Jako taková již byla dobyta vítězstvím liberální revoluce za volnost lidí a svobodu individua. Pokud se jí dnes nedostává, znamená to, že systém není dost liberální.

Snad bychom nechtěli po politicky angažovaných představitelích moderní doby, aby přemýšleli o změně systému, který z nich udělal vyvolené? Nikdo přece nebude konat proti vlastnímu zájmu. Co říci na takovouto myšlenkovou perlu: Dejme svobodnou vůli občanům se svobodně rozhodovat a volit lepší variantu z více možných. No, není to povedená taškařice? Ještě tak aby nám byla dána jen možnost jedna! Nic jako „svobodná vůle“ neexistuje, člověk má jen silnou, nebo slabou vůli. Kam tuto vůli napře, je zcela mimo dosah Strany svobodných občanů, a ta na daných možnostech volby, jak se zdá, nehodlá nic měnit.

Nechci působit jako škarohlíd tam, kde se mluví o myšlenkách na změnu a přitom dosud žádné myšlenky nezazněly. Obávám se však, že zaznějí jen těžko. Jediné, v čem se Strana svobodných občanů vymezuje zcela jasně, je odmítnutí Lisabonské smlouvy. Nejsem zastáncem ani zatvrzelým odpůrcem Lisabonské smlouvy. Podle mne její přijetí či nepřijetí nic podstatě odlišného v osudu budoucí Evropy a jejích liberálně demokratických států neznamená. Je podle mne lhostejné, kdo káže otrokům svobodu, nebo lépe řečeno, kdo otrockým duším přikazuje jejich způsob „svobodné existence“, zda blízký dozorce nebo vzdálený tyran. Pokud se zbavím dozorce, mám pocit, že mi bude tyranie otrokáře vzdálenější a volnější. Inu, je to věc názoru. Pro mne je ale důležitá jiná otázka: Bude otroctví pokračovat, nebo se nám otevírá cesta ke svobodě? A na takovou otázku Strana svobodných občanů ani nepomyslela, natož aby na ni chtěla dát odpověď.

Je hezké mluvit o odpovědnosti a nevyjádřit komu a za jaký výsledek chceme být odpovědní. Jde-li o odpovědnou službu dané struktuře moci a o splnění záměru oligarchie ovládnout své poddané, potom na takovou odpovědnost s odporem rezignuji. Jsme demokraté, říká Petr Mach. Tak ale nelze od nové strany nic nového očekávat. Kdyby řekl, jsme rebelové, antikristi liberální utopie, nebo zastánci nějaké nové třídy, či nositelé nové filosofie třetího tisíciletí, potom bych určitě dychtil po nových myšlenkách, které z lůna takové strany vypadnou. Pokud ovšem někdo jako kovaný liberál prohlásí: Za neodmyslitelnou součást ochrany svobody považují Svobodní ochranu vlastnictví. Potom se musím usmívat. Ochranu vlastnictví koho a před kým? Občanů před zloději? Nebo snad kapitalistů před socialisty? Kolikrát to už tady bylo? A liberálně tržní neřád dál drancuje zprava doleva duchovně neorané pastviny stáda námezdních a sociálně bezprizorních občanů odkázaných na bezohledný trh práce a milost státu, jen kamení lítá. Mají snad Svobodní na mysli zpětné přerozdělení onoho vlastnictví? Navrácení vlastních zdrojů existence do rukou každého z nás? Pochybuji.

Neméně zajímavé by bylo zjistit, co míní Svobodní pod tradičními hodnotami. Rozhodně tím nemyslí například patriarchální řád v rodině, znovunastolení otcovské moci, omezení volebního práva na ženaté muže oddané cti, domu a rodné zemi, či obnovení tradičních stavovských pořádků. Patrně mají na mysli hodnoty liberální? Což je poněkud svérázné pojetí tradice. Nicméně v takovém případě v nich nemohu vidět nic jiného, než pokus o nalíčení nové liberálně politické garnitury očistným balzámem, jímž má být zakryta současná nemravnost politické scény připomínající hrabivé kapitány potápějící se lodi, kteří se snaží urvat z jejího nákladu pro sebe, co se dá. Svobodní pod taktovkou Petra Macha nám k tomu možná zapějí z výše oblaků nějakou svoji budovatelskou labutí píseň. Změnu volného pádu celé západní civilizace hrozícího drtivým dopadem to však určitě nepřinese.